

Hoofdkop = Blauwe plekken, netkousen en beuken
Subkop = "Het scheidt toch een band."

Intro = De Amsterdam Derby Dames was de eerste derbygroep in Nederland. Inmiddels hebben clubs in andere delen van het land hun voorbeeld gevolgd. Opvallend genoeg zijn steeds meer vrouwen geïnteresseerd in deze harde fullcontactsport. Rollerderby is een soort rugby op de rolschaats: skaten en beuken.

Credits = Tekst: Marloes de Moor, Foto's: Johannes Abeling

Rollerderby is vermoedelijk de enige sport waarbij netkousen functioneel zijn. "Er zit textuur in deze panty's waardoor de kniebeschermers niet afzakken," verklaart Lilian Starrenburg (32), oprichtster van de Amsterdam Derby Dames.

De rokjes en broekjes moeten liefst zo kort en strak mogelijk zijn. Niet zozeer om het publiek te behagen, maar om zo hard mogelijk te kunnen rolschaatsen. Immers: hoe minder weerstand, hoe wendbaarder en sneller. Het doet er niet toe in wat voor billen of benen die broekjes zijn gehuld. "It doesn't matter what size you are. It doesn't matter what shape you're in." It doesn't matter if you've got hairy legs" luidt het credo.

"Iedereen is welkom, als je maar vrouw bent. Hoe lang, klein, dik of dun je ook bent. Je hoeft zelfs niet te kunnen rolschaatsen, dat leer je vanzelf wel als je ermee begint," vertelt Starrenburg.

Voor iedereen dus, maar je moet wel een beetje lef hebben en het niet erg vinden om af en toe op de grond te worden gesmeten. Want dat gebeurt. Rollerderby is een fullcontact sport. Het gaat er vaak hard aan toe. Twee teams met elk vijf rollerskaters spelen op een ovaalvormige baan tegen elkaar. Ze kunnen punten scoren door zoveel mogelijk spelers van de tegenpartij in te halen. Om door het blok van de tegenspelers heen te komen, mag hard geduwd en gebeukt worden met schouders en heupen. Regelmatig vallen spelers daarbij om. Handen, ellebogen en hoofd mogen niet gebruikt worden. Ook in de rug duwen is uit den boze.

"Beginnelingen hebben de neiging ruimte te maken als iemand valt of er zelfs naar toe te gaan, maar dat moet juist niet. Gewoon door skaten alsof er niks is gebeurd," zegt Lilian. En na een korte stilte: "Ja, tenzij iemand niet meer opstaat. Dan trekt iedereen zijn knie op, als teken dat we moeten stoppen."

Doodshoofden en skeletten op de helms moeten de tegenstanders intimideren. Al kiest niet iedereen voor die methode: sommigen dragen hoofddekseis die beschilderd zijn met bloemen of gele eendjes.

Om het fysieke geweld wat gemakkelijker te maken, heeft iedereen een derbyname, of ook wel een alter ego. Zo heet Lilian Starrenburg in het veld Limpin'Lily.

<tussenkop> Huppelkutjes en rockbitches

Sanne Cousijn (27), ook wel Sansolo, is verslaafd geraakt aan de sport. "Het is stoer. Maar anders dan judo of karate. Dat zul je als meisje niet zo snel doen. Dit is speciaal voor vrouwen." Ze vindt het ook mooi dat er voor iedereen wel een plek is in het veld. Het is bijvoorbeeld handig als je stevig bent, omdat je dan goed kunt blokkeren. Een tegenstander die honderd kilo op zich af krijgt, schuift wel even op. Als je lang en slank bent, kun je weer goed fungeren als *jammer* en kleine meisjes duiken overal onder door."

Ze moet mensen vrienden vaak uitleggen wat rollerderby nu eigenlijk is. "Kort gezegd is het een combinatie van shorttrack en rugby. 'Maar waar is de bal dan?' vragen ze dan." Het is volgens Sanne een sport met regels waar veel tactiek bij komt kijken. "Ten onrechte denken sommige mensen dat het alleen maar lomp tegen elkaar aan beuken is."

Langs de kant staan Lola Rock 'n Rolla en Dirty Job. Lola Rock 'n Rolla die in het dagelijks leven Stephanie Penzel (30) heet en naar eigen zeggen 'heel saai' als credit controller op kantoor werkt, is al vanaf het begin betrokken bij de Derby Dames. "Lil haalde me uit de kroeg. Ze zegt 'Ga mee, dit vind je leuk! Echt iets voor jou.'"

Het verbaast zo op het eerste gezicht niet dat Lilian dat dacht. Stephanie ziet eruit alsof ze wel tegen een stootje kan: piercings in het gezicht, de armen bedrukt met tattoo's, een hese stem die geen tegenspraak duldt en in haar blik iets onverzettelijks.

Toch hoef je volgens Dirty Job (36), chef werkplaats van een fietsenhandel, geen bepaald type te zijn om aan rollerderby te doen. Met haar met vlammen beschilderde arm maakt ze een wijds gebaar: "Huppelkutjes en computernerds lopen hier ook rond. We zijn echt niet allemaal rockbitches met tattoo's."

Ook leeftijd doet er niet toe, dat gaat van achttien tot vijftig jaar. Dirty Job weet dat er in het buitenland zelfs dames van zestig jaar zijn die de sport beoefenen.

Lilian ontdekte rollerderby tijdens een reis naar Engeland waar de wortels van de sport liggen. Ze was zo gefascineerd dat ze in september 2009 wat pittige meiden verzamelde in de kroeg en haar eigen team startte. Inmiddels is het kerngroepje van vijf uitgegroeid tot een vereniging met 35 leden. Na Amsterdam ontstonden ook in Enschede, Eindhoven, Utrecht, Rotterdam, Arnhem en Groningen rollerderbyclubs. Af en toe is er een wedstrijd, maar een echte competitie moet nog tot stand worden gebracht. Wel groeit de belangstelling voor de sport in Nederland. "We krijgen veel aanmeldingen. Vandaar dat we op 7 mei een Open Dag, of in rollerderby-termen een *freshmeat* organiseren. Meiden die geïnteresseerd zijn kunnen dan kijken of het wat voor hen is.

<tussenkop> Blauwe plekken

Drie keer week trainen de Amsterdam Derby Dames in Bos en Lommer en in de Hogendorphal in de Westerparkbuurt. De meeste keren na afloop enigszins gebutst huiswaarts.

Blauwe plekken en kneuzingen zijn geen uitzondering. Soms loopt iemand een gescheurde enkelband, verdraaide knie of een gebroken stuitje op. "Dit soort blessures ontstaan doordat veel vrouwen ongetraind het veld in gaan. Ze weten nog niet hoe ze moeten vallen of hebben nooit eerder aan sport gedaan en gaan te snel te veel trainen," legt Dirty Job uit.

Om die reden is er nu elke week een 'rookie': een training voor beginners.

De vrouwen leggen zelf met wit tape de ovale baan aan in de sporthal. Even later staat in het midden van die ring de trainer: Haley alias Hurricane Hayles, een ervaren diehard uit het Engelse Kent. Haley heeft een hele staat van dienst in de rollerderby-wereld.

Vanwege haar zwangerschap kan ze zelf niet meedoen. Daarom heeft ze zich opgeworpen als coach. Haley heeft haar voeten in het linoleum geplant, de benen lichtjes gespreid. Ze zwaait in de lucht met het touw waaraan haar fluitje is bevestigd terwijl ze de dames in streng British-English toespreekt: "Oké, Nasty go white!" Haar vinger priemt in de richting van de houten banken aan de kant. Nasty haast zich naar de kant en wurmt zich in een wit t-shirt. Zij zal vanavond deel uitmaken van het witte team, zoveel is duidelijk.

Een officiële derbywedstrijd (of *bout*) duurt 60 minuten en bestaat uit twee helften van dertig minuten. Die worden nog eens verdeeld in jams van elk twee minuten.

Voor een leek is het een chaotisch, maar vermakelijk tafereel. De vrouwen rolschaatsen met verbeterde gelaatsuitdrukkingen door elkaar heen, heupen en schouders worden in de strijd geworpen, af en toe valt iemand neer en elders krabbelt een ander weer op.

Maar liefst zeven scheidsrechters en twaalf NSO (Non Skating Officials) moeten er aan te pas komen om de dames in toom te houden. Ze hebben allemaal verschillende functies: scores bijhouden, begin- en eindtijd klokken, overtredingen signaleren, strafpunten uitdelen. De scores worden doorgegeven aan de NSO's.

Dat is ook wel nodig volgens Lilian, want soms worden meer dan driehonderd punten in een wedstrijd behaald en dat kan een scheidsrechter niet allemaal onthouden. Ook overtredingen worden aan de lopende band gemaakt.

Vanaf de kant moedigen de bankzitters aan. Dirty Job laat haar stemgeluid een paar tonen zakken en brult zonder adempauze: "Go ahead! Get her! Kick her ass! You can do it!"

Ze zit stoer wijdbeens en leunt met haar ellebogen op haar knieën.

Vaak weerklinkt de naam Vegan Vengeance. Het is de 25-jarige rechtenstudente Renske. Ze heeft lange dunne benen en rolt vederlicht over de vloer. Haar lange haren wapperen, alsof ze helemaal niet in een sporthal is, maar zwiert op een bevroren kasteelvijver. Met bedachtzame sierlijke slagen rijdt ze voor de groep uit. Maar schijn bedriegt. Eenmaal dichterbij vertrekt het broze gezicht met de rode konen. Het beetje in haar mond geeft die mimiek iets griezeligs. Dan beukt ze zonder mededogen met haar smalle schouders een tegenstander opzij. En nu ze dan toch bezig is: ook nog een met haar heup. Hup, weg ermee. Vegan Vengeance wordt gevreesd. Ze is een van de felste jammers in het veld. Daarbuiten is ze Renske. Lieve ogen in een teer gezicht. Veganist en dierenvriend. Ze zag de film Whip It met Drew Barrymore en was meteen verkocht. "Rollerderby is een stoere en energieke sport, dat spreekt me aan. Ik kan een andere kant van mezelf laten zien." Renske draagt als enige rolschaatsen met een suède schoen en een hakje eronder. Retro. Ze passen eigenlijk wel bij haar, maar toch wil ze nieuwe. "Deze zijn van marktplaats. Ik heb niet zoveel geld. Binnenkort kan ik de skates van Sanne over nemen. De schoen is steviger en dat is beter voor mijn houding." Ze slaat bijna nooit een training over. Rollerderby is haar tweede leven. Inmiddels heeft ze er een hele vriendinnengroep bij. "Tsja. Dat tegen elkaar beuken... Het scheidt toch een band."

<Kader> Wie doet wat?

Elk team heeft drie blockers, een jammer en een pivot

Jammer: De jammer is herkenbaar aan de helm met de ster. Zij is de enige die punten kan scoren, tenzij ze haar muts overdraagt aan de pivot

Blocker: Blockers staan in de verdediging en proberen de jammer van het andere team te hinderen. Ze mogen ook hun eigen jammer helpen.

Pivot: De pivot is te herkennen aan een gestreepte helmmuts. Zij bepaalt het tempo en communiceert met de blockers die rond haar schaatsen. De pivot is een blocker, maar mag soms ook de rol van de jammer overnemen, zodat zij punten kan scoren.

Het pack: De groep spelers die moet worden ingehaald door de jammer

<Kader>

Open dag 7 mei

15:00 tot 18:00 uur

Sportpark Poelenburg

Poelenburg 470, Zaandam.

www.amsterdamderbydames.nl